

2005-2007թթ
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԵՐԵՎԱՆ-2004

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
Բաժին 1. Գազափոխադրման համակարգ	5
1.1. Համակարգի նկարագրություն	5
1.2. Ներդրումային ծրագրում նախատեսվող միջոցառումներ	5
1.3. Նախատեսվող ներդրումներ	5
1.3.1. Մայրուղային գազատարների շինարարություն, վերատեղադրում և վթարային հատվածների փոխարինում	6
1.3.2. Գազաբաշխիչ կայանների շինարարություն և վերազինում	8
1.3.3. Գծային փականների տեղադրում և ամբողջական վերազինում	9
1.3.4. Էլեկտրապաշտպանիչ կայանների տեղադրում և ամբողջական վերազինում	10
1.3.5. Էներգամատակարարման համակարգի վերականգնում	11
1.3.6. Գազափոխադրման համակարգի հաշվառման բարելավում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում	12
1.3.7. ԳՄԴ-ի գազահորերի հետազոտում և ընդլայնում	14
1.3.8. ԳՄԴ-ի էլեկտրասնուցման համակարգի վերազինում	15
1.4. Գազափոխադրման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ	17
Բաժին 2. Գազաբաշխման համակարգ	20
2.1. Համակարգի նկարագրություն	20
2.2. Ներդրումային ծրագրում նախատեսվող միջոցառումներ	21
2.3. Նախատեսվող ներդրումներ	21
2.3.1. Գազաբաշխման ցանցի շինարարություն	22
2.3.2. Նոր բաժանորդների գազահաշվիչների ձեռք բերում և տեղադրում	23
2.3.3. Գազաբաշխման համակարգում վերականգնում, փոխարինում, վերակառուցում	23
2.3.4. Գազաբաշխման համակարգի հաշվառման արդիականացում ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում	25
2.3.5. Գազաբաշխման համակարգի էլեկտրաքիմիական պաշտպանություն	27
2.3.6. Էներգամատակարարման համակարգի արդիականացում	29
2.4. Գազաբաշխման ման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ	30
Բաժին 3. Գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերի շահագործման և սպասարկման ծառայությունների ոլորտներում նախատեսված ներդրումային ծրագրեր	32
3.1. Շենքեր շինությունների կառուցման, ձեռք բերման և ընդլայնման միջոցառումներ	33
3.2. Ավտոտրանսպորտային միջոցների ձեռք բերման միջոցառումներ	34
3.3. Աշխատանքի պաշտպանության, անվտանգության տեխնիկայի, վթարային ծառայության, արտակարգ իրավիճակների, հրդեհային անվտանգության, աշխատողների ուսուցման և որակավորման բարձրացման միջոցառումներ	36

3.4. Կապի համակարգում բարելավման միջոցառումներ	38
Բաժին 4. 2005-2007 թթ. գումարային ներդրումներ	43

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն «Ներդրումային ծրագիրը» կազմված է «Էներգետիկայի մասին» ՀՀ օրենքի 28 հոդվածի, 1 կետի, բ), ը) ենթակետերի և «Հայրուսգազարդ» ՓԲԸ թիվ 0109 լիցենզիայի 5.13 կետի և թիվ 0111 լիցենզիայի 5.12 կետի պայմանների համաձայն:

Ներդրումային ծրագրի նպատակն է 2005-2007թթ. ընթացքում «Հայրուսգազարդ» ՓԲԸ-ի կողմից՝

- գազափոխադրման համակարգում
- գազաբաշխման համակարգում
- գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերի շահագործման և սպասարկման ոլորտներում

ներդրումների ներգրավման ճանապարհով սպառողների անխափան, հուսալի և անվտանգ գազամատակարարման ապահովումը:

«Հայրուսգազարդ» ՓԲԸ ներդրումային ծրագրը կազմված է «Տրանսգազ» ՍՊԸ-ից ու Գազամատակարարման և Գազիֆիկացման Մասնաճուղերից (ԳԳՄ) ստացված գազամատակարարման համակարգի աշխատունակության պահպանման, բնական գազի կորուստների նվազեցման, համակարգի հուսալիության բարձրացման և անվտանգ շահագործման լոկալ ծրագրերի հիման վրա, որոնցում ներառված են ներդրումներ պահանջող օբյեկտների և աշխատանքների անվանացանկը՝ իրենց ծավալագումարային գնահատմամբ, ըստ տարիների և սպասվող արդյունքների:

Բ Ա Ժ Ի Ն 1

Գազափոխադրման հանակարգ

Բաժին 1. Գազափոխադրման համակարգ

1.1. Համակարգի նկարագրություն

ՀՀ գազափոխադրման համակարգը բաղկացած է՝

- 1718,14 կմ մայրուղային գազատարներից;
- 58 գազաբաշխիչ կայաններից (ԳԲԿ);
- 15 չափիչ հանգույցներից;
- էլեկտրաքիմիական պաշտպանիչ կայաններից (ԷՊԿ);
- Աբովյանի գազի ստորգետնյա պահեստ կայանից (ԳՍՊԿ):

1.2. Ներդրումային ծրագրում նախատեսվող միջոցառումներ

1. Մայրուղային գազատարերի շինարարություն, վթարային հատվածների փոխարինում և վերատեղադրում:

2. Գազաբաշխիչ կայանների շինարարություն և վերազինում:

3. Գծային փականների տեղադրում և ամբողջական վերազինում:

4. Էլեկտրապաշտպանիչ կայանների տեղադրում և ամբողջական վերազինում:

5. Էլեկտրասնուցման համակարգի վերականգնում:

6. Գազափոխադրման հաշվառման համակարգի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում:

7. ԳՍՊԿ-ի գազահորերի հետազոտում և ընդլայնում:

8. ԳՍՊԿ-ի էլեկտրասնուցման համակարգի ամբողջական վերազինում:

9. Գազափոխադրման համակարգում կորուստների նվազեցման միջոցառումներ:

1.3. Նախատեսվող ներդրումներ

Սույն ենթաբաժնում ներկայացվում են գազափոխադրման համակարգում 2005-2007թթ. ընթացքում նախատեսվող ներդրումները:

Միջոցառումները մշակելիս հիմք են ընդունվել տեղերում կատարված հետազոտման, և ախտորոշման արդյունքներով կազմված թերությունների ակտերը ու կիրառվել են տեղայնացված մոտեցումներ: Անհրաժեշտ միջոցառումների ծավալագումարային ամփոփ տեսքը ներկայացված է աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1. Գազափոխադրման համակարգում նախատեսվող ներդրումներ

h/h	Հիմնական ուղղվածություն	Միջոցառումների անվանումը	տարի (մլն.դրամ)		
			2005	2006	2007
1	Մայրուղային գազատարներ	Գազատարերի շինարարություն, վերատեղադրում, փոխարինում	96,80	787,10	712,20
2		ԳԲԿ, ԳԶԿ շինարարություն և վերազինում	40,00	37,50	37,50
3		Գծային փականներ տեղադրում, վերազինում	21,70	50,00	50,00
4		ԷՊԿ տեղադրում, վերազինում	66,30	94,80	110,60
5		Էլ.համակարգի վերականգնում	27,1	4,20	
6		Հաշվառման համակարգի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում	64,3	50,08	60,67
<i>Ընհանուր</i>			<i>316,13</i>	<i>1023,68</i>	<i>970,97</i>
7	ԳՍՊԿ	Հետազոտում	34,20	68,30	102,50
8		Ընդլայնում	16,60	356,70	356,70
9		Էլ.համակարգ վերազինում	9,08		
<i>Ընհանուր</i>			<i>59,88</i>	<i>425,00</i>	<i>459,20</i>
10		Կորուստների նվազեցում	43,50	357,20	213,20
Ընդամենը			419,58	1805,88	1643,37

1.3.1. Մայրուղային գազատարերի շինարարություն, վերատեղադրում և վթարային հատվածների փոխարինում

2005-2007 թթ. նախատեսվում է մայրուղային գազատարների ցանցի շինարարություն և ընդլայնում, որի ժամանակացույցը ըստ ծավալագումարային ցուցանիշների բերված է աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2. Մայրուղային գազատարների շինարարություն և ընդլայնում

h/h	Աշխատանքների անվանում	Գազատարի տրամագիծ	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)		
			2005	2006	2007

		(մմ)	կմ	գումար	կմ	գումար	կմ	գումար
1	Շինարարություն	Մ 720	0,35	30,3	1,5	203,8	1,5	129,5
2		Մ 529	1,1	66,5	2	120,8	9	582,7
3		Մ 325						
4		Մ 219			10	462,5		
5		Մ 108						
Ընդամենը			1,45	96,8	13,5	787,1	10,5	712,2

Ըկերության կողմից գազափոխադրման համակարգում 2005թ. նախատեսված միջոցառումները բերված են աղյուսակ 3-ում, որտեղ ներառված են մայրուղային գազատարերի վթարային հատվածների փոխարինման և վերատեղադրման միջոցառումներ:

Աղյուսակ 3. Մայրուղային գազատարերի շինարարություն, վերատեղադրում և վթարային հատվածների փոխարինում

h/h	Անվանումը	Չափման միավոր	Քանակ	Միավորի արժեք մլն. դրամ	Ընդհանուր մլն. դրամ
	1	2	3	4	5
1	Երևան-Արմավիր d=530մմ	կմ	0,6	60,4	36,2
2	Իլիչևսկ-Երևան d=720մմ	կմ	0,35	86,3	30,3
3	Կամո-Մարտունի d=530մմ	կմ	0,5	60,4	30,3
Ընդամենը			1,45		96,8

Ակնկալվող արդյունքները

1. Երևան-Արմավիր 530մմ-ոց գազատարի անվտանգ շահագործման աստիճանի բարձրացման, ԱԷԿ-ի անխափան և դարձափոխային գազամատակարարման ապահովման, ինչպես նաև գազատարի անհրաշեշտ տեխնոլոգիական ցուցանիշների վերականգնման նպատակով 2005 թ. նախատեսվում է իրականացնել գազատարի 0.6 կմ հատվածի վերատեղադրում: Տվյալ միջոցառումը կրում է շարունակական (ծրագրային) բնույթ:
2. Իլիչևսկ-Երևան 720մմ գազատարը բնական գազ է ապահովում արտադրական ձեռնարկություններին (այդ թվում Արարատի ցեմենտի գործարանին), հիմնական սնուցող գծի անջատման ժամանակ: Գազատարը աշխատանքային վիճակի բերելը կապահովի արդյունաբերական ձեռնարկությունների տեխնոլոգիական պրոցեսների անընդհատություն:

3. Կանոն-Մարտունի գազատարն անցնում է բարդ երկրաբանական տեղանքով (ճահիճներ, անցում գետի միջով և այլն): Ինչպես նաև վերոհիշյալ գազատարի վրա սույն թվականին կառուցվել է նոր ավտոճանապարհ առանց հաշվի առնելու տեխնոլոգիապես անհրաժեշտ պատյանի կառուցումը: Գազատարի վրա կատարվելիք միջոցառումները (գազատարի հատվածի վերատեղադրում և պատյանի կառուցում) թույլ կտա տեխնոլոգիապես ճիշտ շահագործել գազատարը և ապահովել շահագործման նորմերը:

1.3.2. Գազաբաշխիչ և գազաչափիչ կայանների շինարարություն և արդիականացում

Գազաբաշխիչ կայանները նախատեսված են բնական գազի ճնշումը գազափոխադրման համակարգի ճնշմանը հավասարեցնելու համար, կախված բնակավայրերի, արդյունաբերական կամ էներգետիկ օբյեկտների գազաֆիկացման նախագծերով նախատեսված ճնշումների՝ 12.0, 6.0 կամ 3.0 մթն.:

2005թ. համար ԳԲԿ շինարարության և նոր տեխնոլոգիական սարքավորումների տեղադրման, ինչպես նաև չափիչ հանգույցների (ԶՅ) արդիականացման նպատակով անհրաժեշտ աշխատանքների ծավալագումարային ցուցանիշները բերված են աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4. Գազաբաշխիչ և գազաչափիչ կայանների շինարարություն և արդիականացում

h/h	Աշխատանքների անվանում	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		h.	գումար	h.	գումար	h.	գումար
1	ԳԲԿ-ի շենքերի ընդլայնում նոր սարքավորումների տեղադրման նպատակով	4	8.3	5	14,6	5	14.6
2	Տեխնոլոգիական սարքավորումներ	4	8.3	5	10.4	5	10.4
3	Դիլիջան-Վանաձոր ԶՅ-ի արդիականացում	1	12.5				
4	ԳԲԿ-ի շինարարություն	1	10.8	1	12.5	1	12.5
Ընդամենը			40,0		37,5		37,5

Ակնկալվող արդյունքները

1. Նոր տեխնոլոգիական սարքավորումների ներդրումը կատարվելու է Էջմիածնի, Մասիսի, Ջրագդան-2 և Արթիկի ԳԲԿ-ների շենքերում, որը իր հերթին կպահանջի շենքերի ընդլայնում: Տվյալ միջոցառումների կատարումը կապահովի ԳԲԿ-ների աշխատանքը՝ նախագծային ցուցանիշներին համապատասխան:
2. Երևան քաղաքի անխափան գազամատակարարման ապահովման և ճշգրիտ հաշվառման նպատակով անհրաժեշտություն է առաջացել Դիլիջան – Վանաձոր

գազատարի վրա տեղադրված չափիչ հանգույցի փոխարինումը և արդիականացումը:

3. Լոռու նարգում, կապված ակտիվ գազաֆիկացման տեմպերի հետ, նախատեսվում է նոր ԳԲԿ-ի տեղադրում, որը կապահովի նոր բաժանորդների անխաբան և հուսալի գազամատակարարումը:

1.3.3 Գծային փականների տեղադրում և ամբողջական վերազինում

Մայրուղային գազատարների վրա տեղադրված են 200-ից ավել փականային հանգույցներ, որոնք ապահովում են գազատարերի այս կամ այն հատվածների անջատումները և գազամուղների կապը միմյանց հետ: Փականների մեծ մասը խցանային են:

Գազատարերի վրա նախատեսվող փականների քանակը, շինհավաքակցման աշխատանքների արժեքները ըստ տարիների բերված են աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5. Գծային փականների տեղադրում և ամբողջական վերազինում

h/h	Աշխատանքների անվանում	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		h.	գումար	h.	գումար	h.	գումար
1	Գծային փականների ամբողջական վերազինում, տեղադրում	2	21.7	2	50,0	2	50,0
ԸՆդամենը		2	21.7	2	50,0	2	50,0

Ակնկալվող արդյունքները

Փականների տեղադրումը պարտադրվում է գործող շինարարական նորմերով և թույլ է տալիս շինարարական աշխատանքների, վթարների կամ նորոգման ժամանակ գազատարի հատվածները մեկուսացնել (անջատել):

Ղազախ - Երևան գազամուղի վրա տեղադրված N9 գծային փականը (d=1020մմ) չի գործում, անկիպությունների պատճառով, վթարների ժամանակ վթարային ծառայությունը ստիպված է լինում դատարկել 12 կմ-ոց գազատարում առկա բնական գազից: Վերոհիշյալ միջոցառումների շնորհիվ հնարավոր կլինի վթարների ժամանակ գազատարի ավելի կարճ հատված դատարկել և ավելի քիչ ժամանակ ծախսել վթարի վերացման:

Նույնատիպ խնդիր է առաջացել նաև Ղազախ - Երևան - ԳՍՊԿ գազամուղի վրա տեղադրված N39 գծային փականի (d=530մմ) հետ, որը չի գործում:

1.3.4 Էլեկտրապաշտպանիչ կայանների տեղադրում և ամբողջական վերազինում

Էլեկտրաքիմիական պաշտպանությունը նախատեսված է ստորգետնյա գազամուղների կոռոզիոն քայքայումներից պաշտպանման համար: Էլեկտրաքիմիական պաշտպանությունը ապահովում է կատոդային և դրենաժային պաշտպանության կայանների միջոցով: Գազափոխադրման համակարգում նախկինում տեղադրված շուրջ 140 էլեկտրապաշտպանիչ կայանները, որոնց շահագործումը դադարեցվել էր 1992թ. էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով, ապակոմպլեկտավորվել և ապամոնտաժվել են, իսկ անոդային հողանցումները, որոնք ԷՊԿ-ների բաղադրիչ մասն են կազմում, լուծվել էին գրունտներում:

Այսպիսով մայրուղային գազատարները շահագործվում են առանց ԷՊԿ-ների, ինչը՝ հատկապես ագրեսիվ, թափառող հոսանքներով և ջրահագեցած գրունտներում ու գետանցումներում՝ գազատարերի մետաղի քայքայման պատճառ է հանդիսանում, որը կրճատում է գազատարերի շահագործման ժամկետները և բերում վթարների:

ԷՊԿ-երի տեղադրման և վերականգնման ծավալագումարային ցուցանիշները բերված են աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6. ԷՊԿ-ների տեղադրում և ամբողջական վերազինում

հ/հ	Մասնաճյուղի անվանումը	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		հ.	գումար	հ.	գումար	հ.	գումար
1	ԷՊԿ-ների տեղադրում, այդ թվում	21	50.7	30	72.5	35	84.6
1.1	ՉԶԿ-ի տեղադրում	200	8.3				
2	ՆՅԱ, այդ թվում	21	15.6	30	22.3	35	26.0
2.1	ախտորոշում (63կմ)		13.2				
2.2	նախազիծ	21	2.4				
Ընդամենը		21	66.3	30	94.8	35	110.6

2005թ. նախատեսվում է տեղադրել 21 հատ էլեկտրապաշտպանիչ կայան, որից 16 հատ Լոռի ԳՇՄ, 4 հատ - Աբովյան ԳՇՄ և 1 հատ - Դիլիջան ԳՇՄ.

Ակնկալվող արդյունքները

Տեղադրված ԷՊԿ-ները կապահովվեն ստորգետնյա գազամուղների մեկուսացման և կոռոզիոն քայքայումից պաշտպանությունը և անխափան շահագործման երկարակետությունը:

1.3.5 էներգամատակարարման համակարգի վերականգնում

2005թ. «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ էներգետիկ համակարգի վերականգնման և վերազինման նախատեսվող միջոցառումները հիմնականում ուղղված են գազափոխադրման համակարգերի ինժեներական կառույցների հուսալի և անվտանգ էլեկտրա- մատակարարման ապահովմանը:

Գազափոխադրման համակարգում միջոցառումներն ուղղված են գազաբաշխիչ կայանների էլեկտրասնուցման վերականգնմանն ու վերազինմանը, որը բխորմ է մայրուղային գազատարերի բաշխման կայանների տեխնիկական շահագործման հրահանգից (HEДРА - 1990):

2005թ. գազափոխադրման համակարգում անհրաժեշտ միջոցառումների անվանացանկը բերված է աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7. Էներգամատակարարման համակարգի վերականգնում

h/h	Անվանումը	Չափման միավոր	Քա- նակ	Ընդհանուր մլն. դրամ	Ծանոթություն
	1	2	3	4	5
1	ԳԲԿ-ների էլ. համակարգի վերականգնում	հատ	16	26.66	Նշված ԳԲԿ-ներում ընդհանրապես բացակայում է էլեկտրասնուցումը
2	ԳԲԿ-ների շանթարգելների վերականգնում	հատ	8	0,42	
	Ընդամենը			27.1	

2006թ. նախատեսվում է «Տրանսգազ» ՍՊԸ և Աբովյանի ԳՇՄ վարչական շենքերի անկախ էլեկտրասնուցման նպատակով 250կՎԱ լրակազմ տրանսֆորմատորային ենթակայանի շինարարություն՝ 4.2 մլն. դրամ գնահատված արժեքով, ինչը կապահովի ռեզերվային էլեկտրասնուցում հիմնական գծի հնարավոր հոսանքազրկման ժամանակահատվածում:

Ակնկալվող արդյունքները

Նշված միջոցառումների իրականացման շնորհիվ հնարավորություն կստեղծվի գազափոխադրման համակարգում էլեկտրամատակարարման համակարգը համապատասխանեցնել գործող շահագործման կանոններին, բարձրացնել անվտանգության աստիճանը, արդիականացնել ֆիզիկապես և բարոյապես մաշված էլեկտրասարքավորումները:

1.3.6. Գազափոխադրման համակարգի հաշվառման բարելավում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում

Ելնելով գազափոխադրման համակարգում հաշվառման համալիրի բարելավման և ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրման անհրաժեշտությունից 2005-2007 թթ. համար նախատեսվում են հետևյալ միջոցառումները (աղյուսակ 8):

Աղյուսակ 8. Գազափոխադրման համակարգի հաշվառման բարելավում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում

հ/հ	Անվանում	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		հ.	գումար	հ.	գումար	հ.	գումար
1	Ճշտիչների շահագործման համար դյուրակիր համակարգչի (P-IV)	1	1,33	4	5,33	5	6,67
2	Շարժական էԲՊ լաբորատորիա	1	17,00	1	17,00	1	17,00
3	Արատացույցների գնում, որից						
3.1	Պարզեցված աշխատանքային ռեժիմով	1	0,42	4	1,67	1	0,42
3.2	Համակարգչային ավտոմատացված աղտորոշման հնարավորությամբ	1	5,42			1	5,50
4	Մեկուսապատման խափանման փնտրիչ	1	1,08	2	2,17	2	2,17
5	Հարակսաչափիչ	1	0,08	4	0,33	4	0,33
6	Հաստաչափերի գնում	2	0,75	5	2,0	6	2,09
7	Լազերային (թվային) երկարաչափ	1	0,17	4	0,67	2	0,33
8	Ստուգաճշտիչ	1	4,42	1	4,42	2	8,83
9	Միկրոպրոցեսորային ծախսաչափային համակարգերի տեղակայում	25	31,25	10	12,50	12	15,00
10	Պննմային մեխանիզմներ ԳԲԿ-երի համար	30	0,67	30	0,67	30	0,67
11	Ճշտիչների տեղակայում	5	1,67	10	3,33	5	1,67
Ընդամենը			64.3		50.08		60.67

Ակնկալվող արդյունքները

Գազափոխադրման համակարգի հաշվառման բարելավում, աշխատանքների էֆեկտիվության բարձրացում, շահագործման ծախսերի նվազեցում:

1.3.7. ԳՄԴ-ի գազահորերի հետազոտում և ընդլայնում

Հայաստանի Հանրապետության բնական գազի մատակարարման անընդհատության ապահովման մեջ կարևորագույն և առանձնահատուկ դեր է կատարում Աբովյանի ԳՄԴ-ն, որը հանրապետություն գազի ներմուծման դադարեցման ժամանակահատվածներում հադիսանում է բնական գազի միակ աղբյուր:

ԳՄԴ-ն ապահովում է՝

- Երևանի արդյունաբերական շրջանների գազասպառման սեզոնային և պիկային անհավասարությունների կարգավորումը;
- Հանրապետության կարևորագույն սպառողների գազամատակարարումը:

Վրաստանի տարածքով անցնող միակ մայրուղային գազամուղի տեխնիկական անբավարար վիճակը իր մեջ պարունակում է գազամուղի վրա և գազափոխադրման համակարգի այլ օբյեկտներում լուրջ վթարների հնարավորություն, ինչը կարող է խափանել գազի մատակարարումը Հանրապետություն:

Հաշվի առնելով Հայաստանի կախվածությունը ներմուծվող էներգառեսուրսներից, Աբովյանի ԳՄԴ-ն, հանդիսանում է Հայաստանի էներգետիկ անվտանգության և անկախության իրական երաշխիք: Անհրաժեշտ է նշել նաև, որ Հայաստանի էներգետիկ ոլորտի կարևորագույն խնդիրներից մեկն է Աբովյանի ԳՄԴ-ի նորմալ աշխատանքային վիճակի պահմանումը և միաժամանակ ստորգետնյա պահեստարանում բավականաչափ բնական գազի պահեստավորման համար անհրաժեշտ տեխնիկական և ֆինանսական պայմանների ապահովումը: Աբովյանի ԳՄԴ-ն զբաղեցնում է կարևորագույն տեղ Հանրապետության գազի մատակարարման ուղիների զանազանեցման ռազմավարության ուրվագծում: Ապագայում Աբովյանի ԳՄԴ-ն կարող է նպաստել բնական գազի տարանցման կազմակերպմանը դեպի երրորդ երկրներ:

2005-2007 թթ. նախատեսվում է կատարել համալիր հետազոտական աշխատանքներ՝ գազահորերի նախկին ծավալների վերականգնման որի համար նախևառաջ անհրաժեշտ է իրականացնել աղաջրային համալիրի կառուցումը, որը իր մեջ ընդգրկում է հետևյալ աշխատանքները՝

- 230 հազ. մ3 ծավալով վերգետնյա աղաջրերի պահեստարանի կառուցում;
- ջրի ներմղման պոմպակայանի սարքավորումների վերազինում;
- աղաջրատար և ջրատար խողովակաշարերի կառուցում դեպի հորեր:

2006-2007թթ. նախատեսվում է շարունակել վթարային գազահորերի համալիր հետազոտման և վերականգնման աշխատանքները:

Աղյուսակ 9. ԳՄԴ գազահորերի հետազոտում և ընդլայնում

հ\հ	Աշխատանքների անվանում	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)		
		2005	2006	2007
		գումար	գումար	գումար
1	Վթարային գազահորերի համալիր հետազոտում և վերականգնում	34.2	68.3	102.5
2	Ընդլայնում, որից			
2.1	Աղաջրերի պահեստարանի ՆՀԱ	16.6	-	-
2.2	Աղաջրերի օգտահանման համալիր կառուցում	-	356.7	356.7
Ընդամենը		50.8	425.0	459.2

Ակնկալվող արդյունքները

2005 թ. նշված միջոցառման իրականացման արդյունքում հնարավորություն կլինի առավել ճշգրիտ գնահատել 2006-2007 թթ. անհրաժեշտ աշխատանքների ծավալը աղաջրերի պահեստարանի կառուցումն և ստորգետնյա պահեստարանի ծավալների ավելացման հնարավոր/օպտիմալ ուղիների որոշման:

1.3.8. ԳՄՊԿ-ի էլեկտրասնուցման համակարգի վերազինում

2005թ. Աբովյանի ԳՄՊԿ էներգետիկ համակարգի վերականգնման և վերազինման նախատեսվող միջոցառումները հիմնականում ուղղված են էլեկտրասարքավորումների վերականգնմանը, արդիականացմանը, ջեռուցող կաթսաների և գործող ջերմային ցանցի արդյունավետության բարձրացմանը:

Աբովյանի ԳՄՊԿ-ում 2005թ.-ի համար նախատեսվող միջոցառումները բխում է շահագործման ընթացքում հայտնաբերված էլեկտրական սարքավորումների թերությունների վերացման անհաժեշտությունից (աղյուսակ 10):

Աղյուսակ 10. ԳՄՊԿ-ի էլեկտրասնուցման համակարգի վերազինում

h/h	Անվանումը	Չափման միավոր	Քանակ	Ընդհանուր մլն. դրամ	Ծանոթություն
1	2	3	4	5	6
1	ԳՄՊԿ-ի տարածքի լուսավորման վերականգնում			2,5	

2	10-110 կՎտ հզորությամբ էլ. շարժիչների վերազինում	հատ	4	0,83	Նախագծային հզորության վերականգնում
3	□□□□□-37 էլ. շարժիչի վերականգնում	հատ	2	0,67	
4	"□□□□□□□□□□" -5□" կաթսաների վերազինում	հատ	4	1,67	
5	Տրանսֆորմատորային ենթակայանների սարքավորումների և ուժային կառավարման վահանակի վերազինում	հատ	5	1,67	Համապատասխանեցում էլեկտրամատակարարման գործող նորմերին
6	Վարչական շենքից մինջև ՀՏԿ1 □□□□ մալուխի փոխարինում	մ	120	1,25	
7	□□□ գազի 7-8 մալուխի փոխարինում	մ	500	0,5	
Ընդամենը				9,08	

Ակնկալվող արդյունքները

Նշված միջոցառումների իրականացման շնորհիվ հնարավորություն կստեղծվի ԳՍՊԿ-ի էլեկտրամատակարարման համակարգը համապատասխանեցնել գործող շահագործման կանոններին, բարձրացնել անվտանգության աստիճանը, արդիականացնել ֆիզիկապես և բարոյապես մաշված էլեկտրասարքավորումները:

1.4. Գազափոխադրման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ

«ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ Գազափոխադրման համակարգում տեղ գտած բնական գազի կորուստների նվազեցման նպատակով նախատեսված աշխատանքներն ուղղված են Հանրապետության համար ռազմավարական նշանակություն ունեցող մայրուղային գազատարների նորմատիվային պարամետրերի վերականգնմանը, անկիպ գծային

փականների փոխարինմանը, Աբովյանի գազի ստորգետնյա պահեստ կայանի (ԳՍՊԿ) գազահորերի երկրաբանական համալիր ուսումնասիրությանը, նրանց հերմետիկությունը ապահովող անհրաժեշտ աշխատանքների կատարմանը, ինչպես նաև գազահորերի ելքային փականների փոխարինմանը:

Չնայած այն հանգամանքին, որ սույն ծրագրի նախորդ ենթաբաժիններում նկարագրված միջոցառումների իրականացումը նույնպես կհանգեցնի բնական գազի կորուստների նվազեցմանը, սույն ենթաբաժնում նկարագրվող միջոցառումները անմիջականորեն են ուղղված կորուստների նվազեցման ապահովմանը:

2005 թ. գազափոխադրման համակարգում բնական գազի կորուստների նվազեցման նպատակով նախատեսված աշխատանքները հետևյալն են (աղյուսակ 11)՝

Երկար տարիների շահագործումից հետո խողովակաշարերի մետաղների ֆիզիկական հոգնածության, մաշվածության՝ կախված դինամիկ բեռնվածությունների տատանումներից, կոռոզիոն ակտիվ գրունտների ազդեցության, ճահճուտ տեղամասերի առկայության պատճառով գազատարների վթարային հատվածների վերատեղադրում և ամբողջականության վերականգնում:

Աղյուսակ 11. Գազափոխադրման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ

h/h	Միջոցառումների անվանումը	Չ. մ.	Աշխատանքի ծավալը և պահանջվող գումարները մլն. դրամ						
			2005		2006		2007		
			ծավ	գումար	ծավ	գումար	ծավ	գումար	
	1	2	3	4	7	8	9	10	
1	Մայրուղային գազատարներ					325,9			182,4

1.1	Սայրուղային գազատարերի վթարային հատվածների վերանորոգում անկիպության վերացման նպատակով, այդ թվում	կմ	0,65	43.5	5	302,1	3	181,3
	Երևան-Արմավիր D-530	կմ	0,5	30.8	5	302,1	3	181,3
	Իլլիչևսկ-Երևան D-720	կմ	0,15	12.7	0		0	
	Կամո-Մարտունի D-530	կմ			0		0	
	Վանաձոր-Գյումրի D-530	կմ						
	Գյումրի-Արմավիր D-720	կմ						
1.2	Փականային հանգույցների նոնային փականների վերականգնում, այդ թվում	հատ			5,00	1,5	5,00	1,2
	Dy-1020	հատ						
	Dy-720	հատ						
	Dy-530	հատ						
	Dy-300	հատ			3	1,2	2	0,8
	Dy-150	հատ			2	0,2	3	0,3
1.3	Գազափոխադրման համակարգում գազի հաշվառման առևտրային հանգույցների արդիակա-նացում փոխարինելով մեխանի-կական □□□ տիպի դիֆերենցիալ մանոմետրերը բարձր մշտության դասի էլեկտրոնային ծախսաչափիչ համալիրներով	հատ			12	22,4		
2.	ԳՍՊԿ					31,3		30,8
2.1	Շլեյֆային գազատարերի վերականգնում	կմ			0,3	5,0	0,2	3,3
2.2	Շահագործվող գազահորերի վերականգնում	հատ			1	25,0	1	25,0
2.3	Գազահորերի ելանցքային փականների վերականգնում	հատ			5	1,3	10	2,5
	Ընդամենը		0,65	43.5		357,2		213,2
	Կորուստների ակնկալվող նվազեցման չափը ըստ տարիների	մլն մ3	1.31		4.45		2.88	

Ակնկալվող արդյունքները

Վերոհիշյալ աշխատանքների իրականացումը 2005-2007 թթ. ընթացքում կնպաստի գազափոխադրման համակարգում առկա բնական գազի կորուստների քանակի 8.64 մլն. մ3-ի չափով նվազեցմանը:

Բ Ա Ժ Ի Ն 2

Գազաբաշխման համակարգ

Բաժին 2. Գազաբաշխման համակարգ

2.1. Համակարգի նկարագրություն

Մինչև 1991թվականը Հայաստանի բնակավայրերի գազաֆիկացման մակարդակը քաղաքներում հասնում էր 82,6%, իսկ գյուղական վայրերում՝ 83,3%: Ընդհանուր առմամբ շահագործվում էր 9464,9 կմ գազաբաշխիչ ցանցեր, 1756 գազակարգավորման կետեր, 778 էլեկտրաքիմիական պաշտպանիչ կայաններ (ԷՊԿ), իրականացվել է 42 քաղաքային և 356 գյուղական վայրերի 484533 սպառողների, 2 հազար արդյունաբերական ձեռնարկությունների

և կոմունալ-կենցաղային օբյեկտների, այդ թվում՝ 500 ջեռուցման կաթսայատների գազամատակարարումը:

Սակայն, 1991-1995 թվականներին ամբողջովին դադարեցվել էր գազի մատակարարումը բնակչությանը, մասամբ՝ կոմունալ-կենցաղային օբյեկտներին և արդյունաբերական ձեռնարկություններին:

Բնական գազի մատակարարման երկարատև դադարեցումը, էլեկտրապաշտպանիչ կայանների հարկադրական անգործությունը, ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգումների համար անհրաժեշտ գումարների սղությունը, զգալիորեն ազդեցին համակարգի տեխնիկական վիճակի վրա:

Գտնվելով ագրեսիվ միջավայրում և էլեկտրաքիմպաշտպանիչ կայանների չգործելու պայմաններում գազատարները ենթարկվել են քայքայման և հայտնվել են վթարային վիճակում:

1996 թվականից՝ սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը զուգընթաց, սկսվեց գազաբաշխման համակարգի վերականգնումը: Բնական գազի մատակարարումն իրականացնելու համար կատարվել են նախկինում գործող գազատարների վերականգնման և վերատեղադրման աշխատանքներ:

Գազաբաշխման համակարգի անվտանգ շահագործումն ու անխափան գազամատակարարումն իրականացնելու համար կատարվել են գործող գազատարների վթարային հատվածների հիմնանորոգման աշխատանքներ:

Նոր բաժանորդներին և սպառողներին բնական գազ մատակարարելու, գազամատակարարումն օպտիմալ սխեմայով իրականացնելու նպատակով, կատարվել են գործող գազատարների ընդլայնման և վերակառուցման աշխատանքներ:

«ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ կողմից սպառողներին անխափան, անվտանգ գազամատակարարման ապահովման և բնական գազի կորուստների նվազեցման ուղղությամբ աշխատանքները տարվել են մշտապես, սակայն որպես ներդրումային ծրագրեր կազմվել և իրականացվել են սկսած 2001 թվականից: Վերջին երեք տարիների ընթացքում Ընկերության տնօրինության տակ գտնվող գազային համալիրի (գազատարներ, ինժեներական կառույցներ, սարքավորումներ, փակող արմատուրաներ և այլն) նախագծային-տեխնիկական պարամետրերի պահպանման և բնական գազի կորուստների նվազեցման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցառումները բերել են որոշակի դրական արդյունքների և սույն ծրագիրը հանդիսանում է որպես նախորդ տարիների աշխատանքների շարունակություն:

2.2. Ներդրումային ծրագրում նախատեսվող միջոցառումներ

1. Բնական գազի աճող պահանջարկի բավարարում, գազաբաշխման ցանցի շինարարություն:
2. Նոր բաժանորդների գազահաշվիչների ձեռք բերում և տեղադրում:
3. Նախկինում գործող գազահամակարգի վերականգնում, փոխարինում և վերակառուցում:
4. Գազաբաշխման համակարգի հաշվառման համալիրի բարելավում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում:
5. Էլեկտրապաշտպանիչ(ԷՊԿ) կայանների վերականգնում:
6. Էներգամատակարարման համակարգի արդիականացում:
7. Գազաբաշխման համակարգում կորուստների նվազեցման միջոցառումներ:

2.3. Նախատեսվող ներդրումներ

Սույն ենթաբաժնում ներկայացվում են 2005-2007թթ. ընթացքում գազաբաշխման համակարգում նախատեսվող ներդրումները:

Միջոցառումները մշակելիս կիրառվել է տեղայնացված մոտեցում, հիմք են ընդունվել տեղերում կատարված հետազոտման և ախտորոշման արդյունքները ու դրանց հիման վրա կազմված թերությունների ակտերը: Ամփոփումից հետո միջոցառումները ներկայացված են ծավալագումարային տեսքով (աղյուսակ 12):

Աղյուսակ 12. Գազաբաշխման համակարգում նախատեսվող ներդրումներ

h/h	Հիմնական ուղղվածություն	Միջոցառումների անվանումը	տարի (մլն.դրամ)		
			2005	2006	2007
1	Բաշխման գազատարներ	Շինարարություն	1837,7	1895,1	1503,9
2		Գազահաշվիչներ	3000	2333,3	1666,7
3		Վերականգնում	372,5	807,5	922,5
4		Հաշվառման համակարգի բարելավում	296,7	168,8	195,8
5		ԷՊԿ տեղադրում	84,5	99,5	107,8
6		Էլ.համակարգի արդիականացում	18,9	1,25	1,25
7		Կորուստների նվազեցում	131,42	190,21	141,28
Ընդամենը			5741,7	5495,7	4539,23

2.3.1 Գազաբաշխման ցանցի շինարարություն

2005-2007 թթ. նախատեսվում է գազաբաշխման ցանցի ընդլայնում, գազահաշվիչների ձեռք բերում և տեղադրում, որի ժամանակացուցը բերվում է աղյուսակներ 13, 14-ում:

2005 թվականի ընթացքում գազաբաշխման համակարգում նախատեսվում է իրականացնել գազաֆիկացման 4837.7 մլն. դրամի աշխատանք, որից 1837.7 մլն. դրամը կառուցման և 3000 մլն. դրամը հաշվիչների գնման համար:

Աղյուսակ 13. Գազաբաշխման ցանցի շինարարություն

հ/հ	Սարգեր	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		կմ	գումար	կմ	գումար	կմ	գումար
1	Երևան քաղաք	167	476,2	255	1062,5	170	779,2
2	Շիրակի մարզ	111,5	322,3	21,2	88,6	17	77,9
3	Լոռու մարզ	34,9	105,4	34	141,7	17	77,9
4	Կոտայքի մարզ	12,8	49,3	8,5	35,4	8,5	39,0
5	Տավուշի մարզ	6,9	31,1	55,3	230,3	42,5	194,8
6	Արմավիրի մարզ	90	257,9	17	70,8	12,8	58,4
7	Արարատի մարզ	48,9	147,0	34	141,7	34	155,8
8	Սյունիքի մարզ	35,8	115,5	8,5	35,4	6,8	31,2
9	Գեղարքունիքի մարզ	50,6	155,3	8,5	35,4	6,8	31,2
10	Արագածոտնի մարզ	36,1	108,5	8,5	35,4	8,5	39,0
11	Վայոց Ձորի մարզ	24,6	69,2	4,3	17,9	4,3	19,5
Ընդամենը		619,0	1837.7	454,8	1895.1	328,2	1503.9

2.3.2. Նոր բաժանորդների գազահաշվիչների ձեռք բերում և տեղադրում

Աղյուսակ 14. Նոր բաժանորդների գազահաշվիչների ձեռք բերում և տեղադրում

h/h	Սարգեր	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)								
		2005			2006			2007		
		պոտ.	փաստ.	գումար	պոտ.	փաստ.	գումար	պոտ.	փաստ.	գումար
1	Երևան քաղաք	30000	40000	1333,3	30000	34000	1133,3	20000	27000	900,0
2	Շիրակի մարզ	3500	3500	116,7	2500	2500	83,3	2000	2000	66,7
3	Լոռու մարզ	4000	7500	250,0	4000	5500	183,3	2000	3500	116,7
4	Կոտայքի մարզ	2500	10000	333,3	1000	5000	166,7	1000	3000	100,0
5	Տավուշի մարզ	6000	4500	150,0	6500	5500	183,3	5000	4000	133,3
6	Արմավիրի մարզ	3000	7000	233,3	2000	5500	183,3	1500	3000	100,0
7	Արարատի մարզ	2200	5500	183,3	4000	5000	166,7	4000	4000	133,3
8	Սյունիքի մարզ	2000	3000	100,0	1000	1800	60,0	800	1000	33,3
9	Գեղարքունիքի մ	1000	2500	83,3	1000	2000	66,7	800	1000	33,3
10	Արագածոտնի մ.	500	5000	166,7	1000	2300	76,7	1000	1000	33,3
11	Վայոց Ձորի մ.	500	1500	50,0	500	900	30,0	500	500	16,7

Ընդամենը	55200	90000	3000	53500	70000	2333.3	38600	50000	1666.7
----------	-------	-------	------	-------	-------	--------	-------	-------	--------

Գազամատակարարման վերականգնման սկզբից առ. 01.01.2005թ. ցանցին են միացվել շուրջ 270000 բաժանորդ, իսկ հնարավորություն է ստեղծվել միանալու 367000 բաժանորդի համար: 2005 թ. ավարտին հնարավորություն կստեղծվի ցանցին միանալու 422200 բաժանորդի համար, փաստացի միացվածների թիվը կկազմի մոտ 360000, 2006 թ. ավարտին - 475700 պոտենցյալ և 430000 փաստացի, 2007 թ. ավարտին – 514300 պոտենցյալ և 480000 փաստացի բաժանորդ:

Ակնկալվող արդյունքները

2005թ. նախատեսված միջոցառումների իրականացման արդյունքում գազամատակարարման հնարավորություն կստեղծվի շուրջ 145000 պոտենցյալ սպառողների համար, իսկ փաստացի բաժանորդների թիվը տարեվերջին կավելա 90000-ով, որոնց միացումից հետո բնական գազի առաքումը կավելանա մոտ 90 մլն մ³-ով:

2.3.3. Գազաբաշխման համակարգում վերականգնում, փոխարինում, վերակառուցում

2005 թ. գազաբաշխման համակարգում նախատեսված է 8336 մ մ/ճ, 6200 մ ց/ճ վերգետնյա, 29211 մ մ/ճ և 28270 մ ց/ճ ստորգետնյա գազատարների վերականգնում և վերատեղադրում, որի համար անհրաժեշտ է 372.5 մլն դրամի ներդրումներ, այդ թվում՝ 25.0 մլն դրամ հետազոտման և նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմման աշխատանքների համար: Նշված աշխատանքների ամփոփ տեսքը ըստ ԳԳՄ-ների բերված է աղյուսակներ 15 -ում:

Աղյուսակ 15. Գազաբաշխման համակարգում վերականգնում և վերատեղադրում

Մասնաճյուղի Անվանումը		վերգետնյա վերականգնում		Ընդամենը	ստորգետնյա վերատեղադրում		Ընդամենը	Ընդամենը	Պահանջվող ներդրումներ		Պահանջվող ներդրումներ		Պահանջվող ներդրումներ
		միջին ծնշան	ցածր ծնշում		միջին ծնշում	ցածր ծնշում			վերականգնում մլն. դրամ		վերատեղադրում մլն. դրամ		
									միջին ծնշան	ցածր ծնշում	միջին ծնշան	ցածր ծնշում	
զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	զծ.մ	
1.	Երևանի ԳԳՄ	2640	420	3060,0	2183	867	3050	6110	4,5	0,7	38,7	15,4	59,3
2.	Լոռիի ԳԳՄ	1600,0	1630,0	3230,0	4317,0	3780,0	8097,0	11327	1,3	1,4	20,5	18,0	41,2
3.	Կոտայքի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	1850,0	790,0	2640,0	2640	0,0	0,0	8,8	3,7	12,5
4.	Արարատի ԳԳՄ	1150,0	0,0	1150,0	3590,0	250,0	3840,0	4990	2,5	0,0	26,5	1,8	30,8
5.	Մարտունու ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	1430,0	8625,0	10055,0	10055	0,0	0,0	3,5	21,0	24,5
6.	Սյունիքի ԳԳՄ	260,0	370,0	630,0	65,0	400,0	465,0	1095	1,7	2,4	0,4	2,4	6,8
7.	Սևանի ԳԳՄ	436,0	3780,0	4216,0	1494,0	500,0	1994,0	6210	0,5	4,1	9,2	3,1	16,8
8.	Գավառի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	1100,0	2870,0	3970,0	3970	0,0	0,0	6,2	16,1	22,3
9.	Վայոց Ձորի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	0,0	550,0	550,0	550	0,0	0,0	0,0	6,7	6,7
10.	Արուսյանի ԳԳՄ	300,0	250,0	550,0	1100,0	1350,0	2450,0	3000	1,2	1,0	6,8	8,3	17,3
11.	Գյումրիի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	700,0	1820,0	2520,0	2520	0,0	0,0	5,5	14,4	19,9
12.	Արագածոտնի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	0,0	930,0	930,0	930	0,0	0,0	0,0	7,6	7,6
13.	Շիրակի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	1500,0	2170,0	3670,0	3670	0,0	0,0	6,7	9,7	16,3
14.	Արմավիրի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	830,0	1460,0	2290,0	2290	0,0	0,0	5,1	9,0	14,2
15.	Արտաշատի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	2800,0	0,0	2800,0	2800	0,0	0,0	25,0	0,0	25,0
16.	Տավուշի ԳԳՄ	1750,0	0,0	1750,0	652,0	1078,0	1730,0	3480	0,5	0,0	3,1	5,1	8,6
17.	Էջմիածնի ԳԳՄ	0,0	0,0	0,0	6100,0	0,0	6100,0	6100	0,0	0,0	17,7	0,0	17,7
ԸՆԴԱՍԵՆԸ		8136,0	6450,0	14586,0	29711,0	27440,0	57151,0	71737,0	12,1	9,6	169,4	156,4	347,5
ՆՅԱ													25,0
ԸՆԴԱՍԵՆԸ		8136,0	6450,0	14586,0	29711,0	27440,0	57151,0	71737,0	12,1	9,6	169,4	156,4	372,5

Ակնկալվող արդյունքները

Նշված միջոցառումների իրականացումը կբերի գազաշխման ցանցի աշխատանքային ռեժիմների բարելավման, վթարների նվազեցման և անվտանգ շահագործման:

2.3.4. Գազաբաշխման համակարգի հաշվառման համալիրի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում

Գլխամասային հաշվիչ-հանգույցներում ճշտիչների տեղադրումը ապահովում է գազի մեծ հոսքի հստակ հաշվառում՝ բնական գազի քանակի հաշվարկի ժամանակ ճնշման, ջերմաստիճանի և սեղմելիությունը հաշվի առնող գործակիցների ճշգրիտ կիրառմամբ: Ժամանակակից տեխնիկայի (տրամաչափիչների, հայտնաբերիչների, անալիզատորների և այլն) ձեռք բերման համար անհրաժեշտ ներդրումները բերված են աղյուսակ 17-ում:

Աղյուսակ 17. 2005-2007 թթ. գազաբաշխման համակարգի հաշվառման համալիրի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում

		Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)		
h/h	Աշխատանքի անվանումը	2005	2006	2007
1	Գազաբաշխման համակարգի հաշվառման համալիրի արդիականացում	116.6	135.9	140.8
2	Գազաբաշխման համակարգում ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում	180.1	32.9	55.0
	Ընդամենը	296.7	168.8	195.8

Աղյուսակ 18. 2005 թ. գազաբաշխման համակարգի հաշվառման համալիրի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում

հ/հ	Անվանում	Չափման միավոր	Քանակ	Ընդհանուր մլն. դրամ
	1	2	3	4
1	Գլխամասային չափիչ հանգույցների արտադրություն և տեղադրում գազաբաշխիչ համակարգում	հատ	100	89,9
2	Գազի ծավալների էլեկտրոնային ճշտիչների գնում և տեղադրում գլխամասային չափիչ հանգույցներում	հատ	45	23,0
3	Նմուշային ծախսաչափերի գնում	ագրեգատ	2	3,8
4	Ծերահսկիչ-չափիչ սարքավորումների գնում	կոմպլ.	8	4,2
5	Բնական գազի բաղադրությունը վերլուծող քրոմատագրիչի գնում	կոմպլ.	1	8,9
6	Բաժնաչափիչի գնում	հատ	6	0,5
7	Լենտզենյան սարքի գնում	հատ	2	6,0
8	Ինքնագնաց ռենտզենյան սարքի գնում	հատ	2	8,9
9	Անդրաձայնային արատացույցի գնում	կոմպլ.	1	2,5
10	Անդրաձայնային հաստաչափի գնում	կոմպլ.	2	0,6
11	Պիեզոտարրերի գնում	հատ	18	0,7
12	Նագոտոսկոպի գնում	հատ	1	0,1
13	Յղկման մեքենայի գնում	հատ	2	0,2
14	Ձողողի համար ունիվերսալ չափանմուշի գնում	հատ	5	0,1
15	Բնական գազի ցողի կետի խոնավության տաքության վորոշման սարքի գնում	կոմպլ.	1	4,2
16	Բնական գազի օդորանտացման աստիճանը որոշող ցուցասարքի և օդորաչափի գնում	կոմպլ.	1	0,6
17	Դյուրակիր համակարգիչների գնում ճշտիչների շահագործման համար	հատ	20	10,0
18	ԳԳՄ-ների համար համակարգիչների և այլ սարքավորումների գնում	կոմպլ.	25	10,6
19	«Հայմուսգազարդ» ՓԲԸ-ի վարչական ապարատի համար համակարգիչների և այլ սարքավորումների գնում	կոմպլ.	18	11,3
20	Բնական գազի հոսակրողուստի դետեկտորի գնում	հատ	10	21,7
21	«Մետաղ-պոլիետթիլեն» չերկատվող միացումների պատրաստման սարքավորումների գնում	կոմպլ.	1	8,3
22	Պոլիէթիլենային խողովակների տեղափոխման և տեղադրման համար հատուկ կցակի և թմբուկների գնում	կոմպլ.	10	14,9
23	Պոլիէթիլենային խողովակների միացումների և զողվածքային միացումների համար անդրաձայնային վերահսկիչի գնում	կոմպլ.	2	1,9
24	Պոլիէթիլենային խողովակների տաքացվող գործիքներով, միջադիր տաքացվող մասնիկներով կցանքով զողման համար սարքավորումների գնում ներառված օժանդակ և միջաձգող սարքավորումները	կոմպլ.	1	31,8
25	Չափման հանգույցներում ճնշման և ջերմաստիճանի էլեկտրոնային գրանցիչ սարքերի փորձնական խմբաքանակի գնում ☐ ռոտացիոն հաշվիչի հիման վրա	կոմպլ.	10	1,7
26	«Հայմուսգազարդ» ՓԲԸ-ի օբյեկտների			16,7

	նախագծման, կառուցման և շահագործման համար նորմատիվային փաստաթղթերի մշակում			
27	ճարտարագիտական հաշվարկների համար համար նոր համակարգչային ծրագրերի գնում			2,5
28	Հաշվապահական հաշվարման համակարգչային ծրագրեր			7.1
29	Գրասենյակային կահույք			4,2
	ԸՆդամենը			296.7

Անկալվող արդյունքները

Գազաբաշխման համակարգի հաշվառման բարելավում, աշխատանքների էֆեկտիվության բարձրացում, շահագործման ծախսերի նվազեցում:

2.3.5. Գազաբաշխման համակարգի էլեկտրաքիմիական պաշտպանություն

Գազաբաշխման համակարգի ստորգետնյա ցանցի էլեկտրաքիմիական պաշտպանության կազմակերպումը միջոցառում է ուղղված ագրեսիվ գրունտների կոռոզիոն ակտիվության և թափառող հոսանքների հետևանքով առաջ եկող քայքայման դեմ, որը պահանջվում է ԳՏԱ Կանոնների 5.27 կետով և ԳՈՍՏ Ռ 51164-98 փաստաթղթով:

Պաշտպանիչ կայանների վերականգնումը և կառուցումը մշտապես նախատեսվում է տարեկան ծրագրերով, վերականգնելու համար գազամատակարարման դադարեցման շրջանում տեղի ունեցած կայանների վերացման և ապօրինի ապահավաքակցման բազմաթիվ դեպքերից առաջացած կորուստները:

Աղյուսակ 19. Գազաբաշխման համակարգի ԷՊԿ-երի տեղադրում

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		հ.	գումար	հ.	գումար	հ.	գումար
1	ԷՊԿ-երի տեղադրում	51	60.0	60	74.5	65	80.7
2	Կցաշուրթավոր	200	3.3				

	միացումների տեղադրում						
3	ՆՀԱ	ախտորոշում (77կմ)		15.3		25	27.1
		նախագիծ	51	5.9			
Ընդամենը				84.5		99.5	107.8

Նախատեսվում է 2005թ. գազաբաշխիչ համակարգում էլեկտրապաշտպանիչ կայանների տեղադրում առավել կոռոզիոն տեղամասերում` 51 հատ, 60 մլն. դրամ արժեքով (աղյուսակ 20):

Աղյուսակ 20. Գազաբաշխման համակարգի ԷՊԿ-երի տեղադրում

հ/հ	Մասնաճյուղի անվանումը	Չափման միավոր	Քանակ	Միավորի արժեք մլն. դրամ	Ընդհանուր մլն. դրամ
1	Երևանի ԳԳՄ	հատ	5	1,25	6,3
2	Գյումրիի ԳԳՄ		4		3,5
2.1	կատողային		2	1,25	2,5
2.2	դրենաժային		2	0,5	1,0
3	Շիրակի ԳԳՄ		2	1,25	2,5
4	Լոռիի ԳԳՄ (դրենաժային)		3	0,5	1,5
5	Կոտայքի ԳԳՄ		2	1,25	2,5
6	Աբովյանի ԳԳՄ		1	1,25	1,3
7	Արմավիրի ԳԳՄ		5	1,25	6,3
8	Էջմիածնի ԳԳՄ		3	1,25	3,8
9	Արարատի ԳԳՄ		3	1,25	3,8
10	Արտաշատի ԳԳՄ		3	1,25	3,8
11	Սևանի ԳԳՄ		2	1,25	2,5
12	Գավառի ԳԳՄ				
13	Մարտունու ԳԳՄ		3	1,25	3,8
14	Արագածոտնի ԳԳՄ		4	1,25	5,0
15	Տավուշի ԳԳՄ		6	1,25	7,5
16	Սյունիքի ԳԳՄ	2	1,25	2,5	
17	Վայոց Ձորի ԳԳՄ	3	1,25	3,8	
Ընդամենը			51		60,0

Ակնկալվող արդյունքները

Տեղադրված ԷՊԿ-ները կապահովեն ստորգետնյա գազաբաշխման ցանցի մեկուսացման և քայքայումից (կոռոզիա) պաշտպանությունը և անխափան շահագործման երկարակեցությունը:

2.3.6. Էներգամատակարարման համակարգի արդիականացում

Գազաբաշխման համակարգում գործող էլեկտրական հաշվիչները նոր էլեկտրոնային բազմասակագնային հաշվիչներով փոխարինման անհրաժեշտության գնահատման

վերաբերյալ իրականացված վերլուծությունների համաձայն 2005թ.-ի համար նպատակահարմար է փոխարինել թվով 39 հատ՝ 24 միաֆազ և 15 եռաֆազ հաշվիչներ: 2006թ.-ի համար փոխարինել թվով 22 հատ՝ 16 միաֆազ և 6 եռաֆազ հաշվիչներ, 2007թ.-ի համար 23 հատ՝ 17 միաֆազ և 6 եռաֆազ հաշվիչ:

2005-2007թթ.-ին նախատեսվում է իրականացնել որոշ ԳԳՄ-ների ջեռուցման համակարգերի տեղադրում (աղյուսակ 21):

Աղյուսակ 21. Էներգամատակարարման համակարգի արդիականացում

h/h	Միջոցառումների անվանումը	Քանակ (հատ)	Ընդհանուր մլն.դրամ		
			2005	2006	2007
1	ԳԲԿ-ների էլ. համակարգի վերականգնում	20	1,17		
2	Գործող էլեկտրական հաշվիչները նոր էլեկտրոնային բազմասակագնային հաշվիչներով փոխարինում	57 միաֆազ	0,84 (24 հատ)	0,6 (16 հատ)	0,6 (17 հատ)
		27 եռաֆազ	1,66 (15 հատ)	0,65 (6 հատ)	0,65 (6 հատ)
3	ՊԳԿԿ -ի համար գազայրիչների սարքերի գնում և տեղադրում	100	3,75		
4	ԳԳՄ-ների վարչական շենքերի կենտրոնացված ջեռուցման համակարգի ստեղծում	3	11,48		
Ընդամենը			18.9	1,25	1,25

Ակնկալվող արդյունքները

Կաթսայական ագրեգատների և էլեկտրոնային հաշվիչների տեղադրումը հնարավորություն կստեղծի նվազեցնել սպառվող էլեկտրաէներգիայի վարձավճարը և քանակը:

2.4. Գազաբաշխման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ

Հնարավոր ապօրինի գազասպառման դեպքերը բացառման և գազաբաշխման համակարգի տեսանելիության ապահովման նպատակով, բնական գազի կորուստների նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների 2005թ. ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել միջին և ցածր ճնշման 71.4 կմ գազատարների և մուտքագծերի վերատեղադրում, 13000 հատ՝ կենցաղային գազահաշվիչների և 12300 հատ խցանային փականների վերատեղադրում:

Նշված աշխատանքների համար 2005թ. անհրաժեշտ է կատարել նվազագույն հաշվարկներով 131.42 մլն. դրամի ներդրումներ, որը հնարավորություն կտա ներկայիս առկա կորուստներից տարեկան կտրվածքով 2.34 մլն. մ3 ծավալով բնական գազի տնտեսում: Վերոհիշյալ ծրագիրն ափոփ ներկայացված է աղյուսակ 22-ում:

Աղյուսակ 22. Գազաբաշխման համակարգի կորուստների նվազեցման միջոցառումներ

h/h	Միջոցառումների անվանումը	Չափ. միավ.	Աշխատանքի ծավալը և պահանջվող գումարները մլն դրամ					
			2005		2006		2007	
			ծավ	գումար	ծավ	գումար	ծավ	գումար
1	Ստորգեներյա միջին և ցածր ճնշման գազատարերի առավել մաշված խողովակների փոխարինում	կմ			15	75,03	15	75,03
2	Գազասպառողների, բաժանորդների տարածքներով անցնող (բակային) գազատարերի և մուտքագծերի վերատեղադրում տեսանելիության ապահովում	կմ	71,4	75,42	21	35,13	11	18,40
3	Կենցաղային գազահաշվիչների վերատեղադրում՝ դուրս բերելով բաժանորդի սեփականություն հանդիսացող տարածքից	հազ, հատ	13	44,75	6	18,03		0,00
4	Խցանային փականների վերատեղադրում	հազ, հատ	12,3	11,25	0	0,00	0	0,00
5	Դիսկրետ օղակներում ժամանակակից գազահաշվիչների տեղադրում	հատ			30	22,50	20	15,00
6	Գործող գլխամասային հաշվառման հանգույցների զինումը էլեկտրոնային ճշտիչներով	հատ			40	26,18	40	26,18
7	Գազի առևտրային հաշվառքի հանգույցների տեղադրում	հատ			10	13,33	5	6,67
Ընդամենը				131.42		190.21		141.28
8	Կորուստների ակնկալվող նվազեցման չափը ըստ տարիների	մլն մ3		2,34		6,68		4,33

Ակնկալվող արդյունքները

Վերոհիշյալ աշխատանքների իրականացումը կնպաստի գազաբաշխման համակարգում առկա բնական գազի կորուստների քանակի 2005-2007 թթ. ընթացքում 13.35 մլն. մ3-ի նվազեցմանը:

Բ Ա Ժ Ի Ն 3

Գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերի շահագործման և սպասարկման ծառայությունների ոլորտներում նախատեսված ներդրումային ծրագրեր

Բաժին 3. Գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերի շահագործման և սպասարկման ծառայությունների ոլորտներում նախատեսված ներդրումային ծրագրեր

2005-2007թթ. ընթացքում համակարգում նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ ներդրումային ծրագրերը (աղյուսակ 23)

- շենքերի և շինությունների կառուցման, ձեռք բերման և ընդլայնման;
- ավտոտրանսպորտային միջոցների և մեխանիզմների ձեռք բերման;
- աշխատանքի պաշտպանության և անվտանգության տեխնիկայի, վթարային ծառայության, արտակարգ իրավիճակների, հրդեհային անվտանգության;
- կապի համակարգի բարելավման:

Աղյուսակ 23. Համակարգերի շահագործման և սպասարկման ծառայությունների ոլորտներում
նախատեսված ներդրումային ծրագրեր

h/h	Հիմնական ուղղվածություն	Միջոցառումների անվանումը	տարի (մլն.դրամ)		
			2005	2006	2007
1	Շենքեր, շինություններ	Բարեկարգում, ընդլայնում	58,4	145,7	188,6
2	Ավտոտրանսպորտ	Ձեռք բերում	375,1	303,7	548,4
3	Անվտանգություն	Համալրում	43,8	30,8	21,2
4	Կապ	Ռադիոկապի ներդրում	40,9	81	78,6
Ընդամենը			518,2	561,2	836,8

3.1 Շենքերի և շինությունների կառուցման, ձեռք բերման և ընդլայնման միջոցառումներ

Գազաբաշխման համակարգի զարգացման և գազամատակարարման վերականգնման արդյունքում ստեղծվող նոր ծառայությունների և տեղամասերի գործունեության կազմակերպման նպատակով 2005-2007 թթ. ներդրումային ծրագրի նախատեսվում է կառուցել, ընդլայնել կամ ձեռք բերել շենքեր և շինություններ (աղյուսակ 24):

Աղյուսակ 24. Շենքեր շինությունների կառուցման, ձեռք բերման և ընդլայնման
միջոցառումներ

h/h	Սարգեր	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)		
		2005	2006	2007
1	Երևան քաղաք	12,5	56,7	78,3
2	Շիրակի մարզ	3,3	15,4	17,9
3	Լոռու մարզ	12,5	10,4	21,3
4	Տավուշի մարզ	4,2	4,2	2,5
5	Արագածոտնի մ	1,7	2,9	1,7
6	Արմավիրի մարզ	4,2	2,5	8,3
7	Արարատի մարզ	5,0	12,1	6,3
8	Վայոց Ձորի մ	1,7	3,0	8,1
9	Սյունիքի մարզ	6,7	12,7	14,3
10	Գեղարքունիքի մ	3,3	10,4	17,9

11	Կոտայքի մարզ	3,3	15,4	12,1
	Ընդամենը	58.4	145.7	188.6

2005 թ. ընթացքում համակարգի վարչական շենքերի համար նախատեսվում է իրականացնել 80 մլն. դրամի աշխատանքներ:

Ակնկալվող արդյունքները

Ելնելով սանիտարա-հիգիենիկ նորմերի պահանջներից և աշխատանքի արդյունավետ կազմակերպման անհրաժեշտությունից նշված միջոցառումների իրականացման շնորհիվ հնարավորություն կստեղծվի ապահովել նորմալ աշխատանքային պայմաններ:

3.2. Ավտոտրանսպորտային միջոցների ձեռք բերման միջոցառումներ

«Հայրուսզագարդ» ՓԲԸ գազի փոխադրման և բաշխման համակարգերի շահագործման համար օգտագործվում է 653 միավոր ավտոտրանսպորտ և 135 միավոր մեխանիզմներ:

Նշված 653 միավոր ավտոտրանսպորտից՝ 38 միավորը կան 6%-ը շահագործման մեջ են գտնվում 3 տարի, 153 միավորը կան 23%-ը 3-ից մինչև 10 տարի, 420 միավորը կան 64%՝ 10-ից մինչև 20 տարի, 42 միավորը կան 7%-ը 20 տարուց ավելի:

135 միավոր մեխանիզմներից՝ 123 միավորը կան 91%-ը 10-ից շահագործման մեջ են գտնվում մինչև 20 տարի, 12 միավորը կան 9 %-ը 20 տարուց ավելի:

2005-2007թթ. ավտոտրանսպորտային միջոցների ձեռք բերման ծրագիրը ըստ գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերի բերված է աղյուսակ 25:

Աղյուսակ 25. Ավտոտրանսպորտային միջոցների ձեռք բերման միջոցառումներ

հ/հ	Մասնաճյուղի անվանումը	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)					
		2005		2006		2007	
		հ.	գումար	հ.	գումար	հ.	գումար
1	ԳԳՄ	72	133,3	53	75,2	43	56,9
2	Տրանսգազ	28	241,8	28	228,5	35	491,5
	Ընդամենը	100	375,1	81	303.7	78	548.4

2005թ. ընթացքում նախատեսվում է ձեռք բերել 450.2 մլն. դրամ ընդհանուր արժեքով մեքենաներ, որից 160.0 մլն. դրամի գազաբաշխման և 290.2 մլն. դրամի գազափոխադրման համակարգում (աղյուսակ 26, 27):

Աղյուսակ 26. Ըստ ԳԳՄ-ների 2005 թ. ավտոմեքենաների, մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

ԳԳՄ	Բեռնատար	Ավտոամբարձիչ	Էքսկավատոր	Գազավթարային մեքենա	Գազավթարավերանորոգման մեքենան	Օպեր. մեքենա	Գազատակցման սարք	Ճնշակ	Ընդհանուր
1 մ. արժեք	1,7	2,5	1,7	2,9	1,3	2,5	0,8	1,4	
Երևան			1		1			1	4,3
Շիրակ	1		1	1		1	1	1	11,0

Լոռի			1		1	1	1	1	7,7
Կոտայք				1		1			5,4
Տավուշ		1				1	1		5,8
Արմավիր	1	1		1		1	1		10,4
Արարատ				1	1	1	1		7,5
Սյունիք		1	1		1	1	1	1	10,2
Գավառ					1		1		2,1
Արագածոտն		1	1	1		1	1	1	11,8
Ծայոց Ձոր								1	1,4
Արմավյան		1	1		1	1	1	1	10,2
Խևսան	1		1	1		1	1	1	11,0
Մարտունի		1	1		1	1			7,9
Էջմիածին		1		1	1	1	1	1	11,4
Արտաշատ		1	1			1			6,7
Գյումրի	1			1		1		1	8,5
Ընդհանուր	4	8	9	8	8	14	11	10	72
Ընդամենը	6,7	20,0	15,0	23,3	10,0	35,0	9,2	14,2	133,3

Այսպիսով ԳԳՄ-ների 2005 թ. ավտոմեքենաների, մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը կազմում է՝ բեռնատար 4 հատ – 6,7 մլն. դրամ; մեխանիզմ 38 հատ – 58,4 մլն դրամ; հատուկ 30 հատ -68,3 մլն. դրամ:

Աղյուսակ 27. Տրանսպորտային միջոցներին և մեխանիզմներին ուղղված ներդրումները

	Տրանսպորտային միջոցների և մեխանիզմների անվանումը և բնութագիրը	Ներդրումները ըստ տարիների					
		2005թ		2006թ		2007թ	
		հատ	մլն. դրամ	հատ	մլն. դրամ	հատ	մլն. դրամ
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Էքսկավատոր-հիդրավլիկ անհիվավոր, շերտվոր 0.25մ ³					1	5,83
2	Էքսկավատոր-հիդրավլիկ անհիվավոր, շերտվոր 0.4-0.5մ ³			1	18,33		
3	Էքսկավատոր-հիդրավլիկ, թրթուրավոր շերտվոր 0.5-0.6մ ³	1	7,08				
4	Էքսկավատոր-հիդրավլիկ ,թրթուրավոր, շերտվոր 1.0մ ³	1	19,58				
5	Բուլդոզեր տրակտորի կառուցվածքով, շարժիչի հզորությունը մինչև 100 ձիաուժ			1	5,58		
6	Բուլդոզեր տրակտորի կառուցվածքով, շարժիչի հզորությունը մինչև 130-160 ձիաուժ	1	27,50				
7	Բուլդոզեր տրակտորի կառուցվածքով, շարժիչի հզորությունը մինչև 300-400					1	233,33

	ծիաուժ						
8	Շարժական օդային մղիչ 9-12մ ³ /րոպե արտադրողականությամբ	1	2,68			1	2,68
9	Ջրի պոմպ ներքին այրման շարժիչով 5-50մ ³ /ժամ հզորությամբ	1	4,67	1	4,67	1	4,67
10	Ջրահեռացման ագրեգատ, տրակտորի կառուցվացքի վրա	1	9,33	2	18,67	2	18,67
11	Հորատիչ ավտոմեքենա			1	12,71		
12	Ավտոգրեյդեր տրակտորի կառուցվացքի վրա 75-108 ծիաուժ հզորության	1	21,67				
13	Ավտոկռունկ 10 տոննա	1	18,64	1	18,64	1	18,64
14	Ավտոկռունկ 16 տոննա	1	23,33	1	23,33	1	23,33
15	Խողովակատար մեքենա	1	14,02				
16	Քարշակ տրայլերով կամ կիսակցանք ծանրաքաշ 25-40 տ,բեռնատարողությամբ			1	18,67		
17	Քարշակ տրայլերով կամ կիսակցանք ծանրաքաշ 60 տ,բեռնատարողությամբ					1	33,33
18	Շարժական էլեկտրոզոդիչ ագրեգատ	2	2,85	2	2,85	3	4,27
19	Ջողող ուղղիչ ՎԴ-տիպի	2	2,00	2	2,00	3	3,00
20	Շարժական էլեկտրոզոդիչ սարք	2	37,33	2	37,33	3	56,00
21	Ջողող տրանսֆորմատոր	2	1,94	2	1,94	3	2,92
22	Վթարային ավտոմեքենա բարձր անցնո-ականության շասսի վրա 5-6տ բեռնատա-րողականությամբ	2	32,78	2	32,78	3	49,17
23	Գազաբաշխիչ կայանների սպասարկման շարժական լաբորատորիա	2	9,31	2	9,31	3	13,97
24	Բարձր անցողականության ինքնաթափ ավտոմեքենա			1	14,58	1	14,58
25	Շարժական վազոն-տնակ	2	0,45	2	0,45	2	0,45
26	Մարդատար մեքենա	2	6,24	2	6,24	2	6,24
27	Օդակային էլեկտրոկենտրոնավորիչ	2	0,45	2	0,45	3	0,45
	ԸՆդամենը		241.8		228.5		491.5

Այսպիսով Տրանսգազ ՍՊԸ-ով 2005 թ. ավտոմեքենաների, մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը կազմում է՝ մարդատար 2 հատ – 6,24 մլն. դրամ; մեխանիզմ 19 հատ – 179,0 մլն դրամ; հատուկ 7 հատ – 56,56 մլն. դրամ:

Ակնկալվող արդյունքները

Մեքենաների և մեխանիզմների ձեռք բերման արդյունքում Տրանսգազ ՍՊԸ և ԳԳՄ-ները լիակատար ապահովված կլինեն գազատարների շինարարության (հողային աշխատանքների, եռակցման աշխատանքների), հատուկ և դժվարամատչելի տեղամասերում (գառնիթափեր, կամուրջներ, կախովի անցումներ, հենային թռիչքներ), ինչպես նաև շահագործման ընթացքում վթարների արագ արձագանքման աշատանքները ժամանակին և պատշաճ մակարդակով իրականացման համար:

3.3. Աշխատանքի պաշտպանության, անվտանգության տեխնիկայի, վթարային ծառայության, արտակարգ իրավիճակների, հրդեհային անվտանգության, աշխատողների ուսուցման և որակավորման բարձրացման միջոցառումներ

2005-2007 թթ. աշխատանքի պաշտպանության, անվտանգության տեխնիկայի, վթարային ծառայության, արտակարգ իրավիճակների, հրդեհային անվտանգության ուղղությամբ նախատեսվում են հետևյալ ներդրումներ (աղյուսակ 28):

Աղյուսակ 28. 2005-2007 թթ. անհրաժեշտ ներդրումներ

h/h	Միջոցառման անվանումը	Չափման միավոր	Անհրաժեշտ ներդրումներ		
			2005	2006	2007
1	Աշխատանքի պաշտպանություն և անվտանգության տեխնիկա	մլն. դրամ	8,7	19,2	19,2
2	Վթարային կարգավարական ծառայության	մլն. դրամ	16,3	9,7	
3	Արտակարգ իրավիճակներ, Քաղպաշտպանություն և հրդեհային անվտանգություն	մլն. դրամ	18,8	1,9	2,0
	Ընդամենը		43,8	30,8	21,2

excel

Ակնկալվող արդյունքները

Նախատեսվող միջոցառումները նպատակաուղղված են՝

1. Աշխատանքի պաշտպանության և անվտանգության տեխնիկայի գծով՝
 - աշխատանքի պրոցեսում մարդու անվտանգության, առողջության և աշխատունակության պահպանմանը.
 - գազահամակարգի աշխատակիցներին արտադրական դժբախտ դեպքերից, պատահարներից, հիվանդություններից զերծ պահելուն.
2. Վթարային կարգավարական ծառայության գծով՝
 - ստացված վթարային կանչերի /ահազանգերի/ արագ արձագանքմանը.
 - գազի արտահոսքերի վերացմանը կամ տեղայնացմանը /գազատարերից, ԳԿԿ-ներից, գազասարքերից և այլն/
3. Արտակարգ իրավիճակների, Քաղպաշտպանության և հրդեհային անվտանգության գծով՝
 - «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ համակարգի աշխատողների անվտանգության, առողջության և աշխատունակության պահպանմանը.
 - աշխատանքային գործընթացի բնականոն շարունակմանը.

3.4. Կապի համակարգում բարելավման միջոցառումներ

«ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ գազաբաշխման համակարգում հայտնաբերված վթարների վերաբերյալ տեղեկատվության համակարգման և օպերատիվ արձագանքման, վթարավերականգնողական աշխատանքների կազմակերպման նպատակով համակարգում ներկայումս գործում են շուրջ 141 գերկարճալիք ռադիոկայաններ: Գազաբաշխման համակարգում առկա են ԳԳՄ-ներ, որոնց սպասարկան տարածքում գերկարճալիք ռադիոկապի միջոցներ ընդհանրապես չկան՝ մասնավորապես Վայուց Ձորի, Լոռու, Արմավիրի, Էջմիածնի և Արմավյանի ԳԳՄ-ներ: 2005թ.-ին նախատեսվում է ներդնել վերոհիշյալ բոլոր ԳԳՄ-ում:

Գազափոխադրման համակարգում ռադիոռեւէային գործող կապի արդիականացում և ընդլայնում:

Ներկայումս «Տրանսգազ» ՍՊԸ համակարգում գործում է թվով 48 ռադիոռեւէային կայաններ, որոնց միջոցով ապահովվում է «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ ԿԿ վարչության, ինչպես նաև «Տրանսգազ» ՍՊԸ դիսպետչերական ծառայության և ԳԲԿ-ների, տարածքային ԳՇՍ-ների ու շրջիկ փականագործների միջև օպերատիվ կապը: 2006-2007թթ. ընթացքում նախատեսվում է հանրապետությունում գործող բոլոր ԳԲԿ-ները, ինչպես նաև ԳՇՍ-ները համալրել նոր ռադիոռեւէային կապի միջոցներով, միաժամանակ արդիականացնելով ներկայումս շահագործվող ռադիոռեւէային կապի միջոցները:

Ներկայումս հանրապետությունում գործում է շուրջ 60 հատ ԳԲԿ և 8 հատ խոշոր չափիչ հանգույցներ, որոնցից համապատասխան ռադիոռեւէային կապով կահավորված են 24-ը՝ ընդ որում այս կապի միջոցները իրենց տեխնիկական ցուցանիշներով չեն բավարարում ներկայիս ռադիոռեւէային կապի միջոցներին ներկայցվող պահանջներին: Ուստի անհրաժեշտություն է առաջացել արդիականացնել առկա կապի միջոցները և համալրել տեխնոլոգիական կապի կարիք ունեցող ԳԲԿ-ները և չափիչ հանգույցները:

«Տրանսգազ» ՍՊԸ համակարգում գործող ռադիոռեւէային կապը արդիականացնելու և ընդլայնելու համար պահանջվող միջոցառումները բերված են ստորև.

- «Տրանսգազ» ՍՊԸ - Նոյեմբերյան հատվածի ՌՌ (ռադիոռեւէային) գծի արդիականացման համար անհրաժեշտ է 5 հատ ՌՌ կայան,
- Սենյոնովկայի լեռնանցք – Վանաձոր – Լալվար – Նոյեմբերյան ՌՌ գծի արդիականացման և ներդրման համար անհրաժեշտ է 3 հատ ՌՌ կայան և 2 հատ վերահաղորդիչ,
- Երևան - Գյումրի – Սպիտակ – Վանաձոր ՌՌ գծի կառուցման համար անհրաժեշտ է 12 հատ ՌՌ կայան և 12 հատ վերահաղորդիչ,
- Գորիսի ԳՇՍ-ի սպասարկման տարածքում անհրաժեշտ է տեղադրել 22 հատ ՌՌ կայան, ընդ որում 17 հատը ԳԼԿ-ներում, 2 հատը Մարտունու տեղամասում,
- Վանաձորի ԳՇՍ-ի սպասարկման տարածքում անհրաժեշտ է տեղադրել 18 հատ ՌՌ կայան, ընդ որում 12-ը ԳԲԿ-ներում, 3-ը Գյումրիի տեղամասում:

Սույն աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել 2006-2007թթ. ընթացքում միջոցների տարեկան հավասար բաշխվածությամբ, ընդհանուր 131.6 մլն. դրամ:

Ստորև բերվում է կապի համակարգում բարելավման միջոցառումների համար անհրաժեշտ գումարային ներդրումների ծավալը (աղյուսակ 30,31):

Աղյուսակ 30. Կապի համակարգի բարելավման անհրաժեշտ ներդրումների ծավալը

h/h	Միջոցառումների անվանումը	Անհրաժեշտ ներդրումներ (մլն. դրամ)		
		2005	2006	2007
1	ԳԳՄ վարչական շենքերի լոկալ հերախոսակայանների տեղադրում	1,3		
2	Գազաբաշխման համակարգում տեխնոլոգիական կապի ներդրում (ԳԿԱ)	26,7	9,0	6,6
3	Երեք բաժանորդային ռադիոկայանի գնում և տեղադրում	0,4		
4	«Հայֆուսգազարդ» ՓԲԸ-ի և ԳԳՄ-ների և ՍՊԸ-ների համակարգչա-շառավղային ցանցի ստեղծում	12,5	6,2	6,2
5	ՌՌ կապի արդիականացման և ընդլայնման		65,8	65,8
Ընդամենը		40.9	81.0	78.6

Աղյուսակ 31. 2005թ. կապի համակարգի բարելավման անհրաժեշտ ներդրումների ծավալը

h/h	Միջոցառումների անվանումը	Չափման միավոր	Քանակ	Ընդհանուր մլն. դրամ
-----	--------------------------	---------------	-------	---------------------

	1	2	3	4
1	Ջերախոսակայանների տեղադրում			
1.1	Արարատի ԳԳՄ	հատ	1	0,67
1.2	Արմավիրի ԳԳՄ	հատ	1	0,67
2	Տեխնոլոգիական կապի ներդրում (ԳԿԱ)			
2.1	Լոռի ԳԳՄ	հատ	20	11,42
2.2	Աբովյանի ԳԳՄ	հատ	12	4,75
2.3	Արմավիրի ԳԳՄ	հատ	5	2,2
2.4	Էջմիածնի ԳԳՄ	հատ	5	2,2
2.5	Վայոց Ձորի ԳԳՄ	հատ	12	6,08
3	Ռադիոկայանի գնում և տեղադրում			
3.1	Մարտունի ԳԳՄ	հատ	1	0,22
3.2	Գավառ ԳԳՄ	հատ	1	0,22
4	Համակարգչա-շառավղային ցանց	կոմպլ.	1	12,50
Ընդամենը				40,93

Ակնկալվող արդյունքները

Նշված միջոցառումների իրականացման շնորհիվ հնարավորություն կստեղծվի՝

- Առավել արդյունավետ կազմակերպել տարածքային արտադրա-շահագործման ծառայությունների, ինչպես նաև ԳԳՄ-ի համապատասխան ստորաբաժանումների վթարա-վերականգնողական ծառայությունների աշխատանքները,
- Ապահովել վթարա-վերականգնողական ծառայությունների աշխատակիցների օպերատիվ կապը համապատասխան դիսպետչերական ծառայության հետ՝ հայտնաբերված վթարների վերացման աշխատանքներ իրականացնելիս,
- Վթարա-վերականգնողական ծառայությունների աշխատանքներն իրականացնել ինչպես տարածքային դիսպետչերական ծառայության, այնպես էլ տարածաշրջանում գործող այլ վթարա-վերականգնողական ծառայությունների հետ համաձայնեցված,
- Բարձրացնել գազափոխադրման համակարգի շահագործման անվտանգության աստիճանը,
- Բարելավել հանրապետություն ներկրվող և տեղափոխվող բնական գազի ռեժիմների կարգավորման գործընթացը,
- Օպերատիվ կերպով համակարգել գազափոխադրման համակարգի տարբեր ստորաբաժանումների կողմից կատարվող աշխատանքները:

Բ Ա Ժ Ի Ն 4

2005-2007 թթ. գումարային ներդրումներ

Բաժին 4. 2005-2007 թթ. գումարային ներդրումներ

Հանրապետությունում բնական գազ սպառողներին հուսալի, անխափան և անվտանգ գազամատակարարման ապահովման ինչպես նաև բնական գազի կորուստների նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման նպատակով «ՀայՌուսգազարդ»

ՓԲԸ-ն 2005-2007 թթ. նախատեսում է իրականացնել աղյուսակ 32-ում ներկայացված ներդրումները, որոնցում ներառված չէ ավելացված արժեքի հարկը:

Ներդրումային ծրագրում ներկայացված շինարարական, փոխարինման, վերագինման կամ վերականգնման միջոցառումները կատարվելու են նոր նախագծերի, կատարողական ակտերի կամ թերությունների ակտերի հիման վրա:

Ներդրումային ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները

Վերոհիշյալ միջոցառումների իրականացման համար որպես ֆինանսավորման աղբյուրներ կհանդիսանան «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ սեփական և փոխառու միջոցները:

Աղյուսակ 32. 2005-2007 թթ. գումարային ներդրումներ

h/h	Հիմնական ուղղվածություն	Միջոցառումների անվանումը	տարի (մլն դրամ)		
			2005	2006	2007
	Գազափոխադրման համակարգ		419,58	1805,88	1643,37
1	Մայրուղային գազատարներ	Գազատարերի շինարարություն, վերատեղադրում, փոխարինում	96,80	787,10	712,20

2		ԳԲԿ շինարարություն և վերագինում	40,00	37,50	37,50
3		Գծային փականներ տեղադրում, վերագինում	21,70	50,00	50,00
4		ԷՊԿ տեղադրում, վերագինում	66,30	94,80	110,60
5		Էլ.համակարգի վերականգնում	27,1	4,20	0,00
6		Հաշվառման համակարգի արդիականացում, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիայի ներդրում	64,3	50,08	60,67
7	ԳՍՊԿ	Հետազոտում	34,20	68,30	102,50
8		Ընդլայնում	16,60	356,70	356,70
9		Էլ.համակարգ վերագինում	9,08	0,00	0,00
10		Կորուստների նվազեցում	43,50	357,20	213,20
Գագարաշխման համակարգ			5741,72	5495,7	4539,23
11	Բաշխման գազատարներ	Շինարարություն	1837,7	1895,1	1503,9
12		Գազահաշվիչներ	3000	2333,3	1666,7
13		Վերականգնում	372,5	807,5	922,5
14		Հաշվառման համակարգի բարելավում	296,7	168,8	195,8
15		ԷՊԿ տեղադրում	84,5	99,5	107,8
16		Էլ.համակարգի արդիականացում	18,9	1,25	1,25
17		Կորուստների նվազեցում	131,42	190,21	141,28
Սպասարկող ծառայությունների ոլորտներ			518,2	561,2	836,8
18	Շենքեր, շինություններ	Բարեկարգում, ընդլայնում	58,4	145,7	188,6
19	Ավտոտրանսպորտ	Չեռք բերում	375,1	303,7	548,4
20	Անվտանգություն	Համալրում	43,8	30,8	21,2
21	Կապ	Ռադիոկապի ներդրում	40,9	81	78,6
Ընդամենը			6679,5	7862,74	7019,40

ԳՏ և ԳԲՑՇ և Ս վարչության պետ

Ս.Մարգարյան

Տեխնիկական վարչության պետ

Հ.Թադևոսյան

ՏՏ և ԳՀ վարչության պետ

Ա.Գրիգորյան

ՇԿ վարչության պետի տեղակալ Զ.Իսպիրյան

ԶՆԾ վարչության պետ Ա.Հակոբյան

«ՏՐԱՆՍԳԱԶ» ՍՊԸ

Տնօրենի տեղակալ Մ.Թանամյան

Արտադրա-շահագործման վարչության պետ Դ.Հակոբյան

Տեխնիկական քաղաքականության վարչության պետ Շ.Ստեփանյան

ԳՏ և ԳԲՑՇ և Ս վարչության պետ	Ս.Մարգարյան
ԳԲՑՇ և Ս բաժնի պետ	Պ.Ջերգնյան
ԳԲՑ Զ և Ը բաժնի պետ	Յ.Խչեյան
Տեխնիկական վարչության պետ	Յ.Թադևոսյան
Տեխնիկական բաժնի պետ	Զ.Շահնազարյան
ԱԷ և ԿՅ Շ բաժնի պետ	Մ.Գրիգորյան
ՏՏ և ԳՅ վարչության պետ	Ա.Գրիգորյան
ՇԿ վարչության պետի տեղակալ	Յ.Իսպիրյան
ՇԿ Բաժնի պետ	Ռ.Բալայան
ՇԿ վարչության Գլխավոր մեխանիկ	Ն.Ավանեսով

«ՏՐԱՆՍԳԱԶ» ՍՊԸ

Տնօրենի տեղակալ	Մ.Թամանյան
Արտադրա-շահագործման վարչության պետ	Դ.Յակոբյան
Տեխնիկական քաղաքականության վարչության պետ	Շ.Ստեփանյան